

Робоча програма курсу “Основи аналізу державної політики” (АДП) 2009-2010 навчальний рік

Аудиторних занять: 28 академічних годин (14 сесій, кожна по 1 год.20 хв.)

Викладачі: Кілієвич Олександр Іванович, доцент, доц. кафедри економічної політики НАДУ;

Тертичка Валерій Володимирович, д.н.держ.упр., проф. кафедри державної політики та управління політичними процесами НАДУ

Форми контролю та критерії оцінювання знань:

- участь у заняттях, обговореннях конкретних ситуацій – до 30 балів;
- написання аналітичної записки обсягом 8-10 тис. знаків – до 30 балів;
- презентація аналітичної записки на сесії №10: до 40 балів.

Для отримання сертифікату треба набрати не менше 61 із 100 можливих балів

Мета курсу:

- доповнення та розширення знань з основних проблем державної політики, її аналізу та механізму впровадження;
- ознайомлення слухачів із сучасною методологією аналізу державної політики;
- формування вміння ідентифікувати і аналізувати підстави для державного втручання і проведення державної політики в різних сферах суспільного буття, визначати наслідки втручання з огляду на різні цілі політики.
- формування і розвиток навичок готувати аналітичні документи (записки), що містять рекомендації органам влади щодо вирішення суспільних проблем

Результати навчання. Після вивчення дисципліни учасники програми повинні вміти:

- розуміти сутність державної політики і володіти вмінням застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності;
- володіти навичками аналізу процесу політики, знати особливості механізму впровадження державної політики;
- демонструвати розуміння поточних проблем і перспектив розвитку держави та її політики, а також значення аналізу державної політики
- визначати підстави для державного втручання при аналізі доцільності проведення державної політики в різних сферах;
- аналізувати цілі і обмеження, альтернативні варіанти реалізації політики, оцінювати очікувані результати;
- мати загальне уявлення про можливості застосування кількісних методів аналізу політики (зокрема аналізу вигід і витрат), визначення ефективності і результативності політики;
- володіти навичками підготовки обґрунтувань і рекомендацій щодо ухвалення оптимальних варіантів політики з урахуванням визначених цілей і завдань.
- брати участь у проведенні громадської експертизи дій влади щодо державної політики

Тематичний план

Презентаційна сесія

1. Вступ до аналізу політики

Походження та історія розвитку. Термінологія. АДП як прикладена суспільна наука, сфера професійної діяльності і навчальна дисципліна. АДП в Україні.

2. Основні поняття АДП

Зміст державної політики (ДП): проблеми, цілі, інструменти. ДП як процес. Етапи АДП (цикл політики). Учасники процесу ДП. Стейкхолдери. Громадська експертиза державної політики.

3. Нормативно-правова база АДП в Україні

Документи з АДП: класифікація. Структура типових документів. Впровадження процедур АДП в Україні. Рекомендації щодо написання аналітичних записок.

4. Проблеми для ДП

Симптоми проблемних ситуацій. Ідентифікація проблеми. Опис проблеми.

5. Середовище АДП: політичні, економічні, фізичні, соціальні чинники

6. Консультації в АДП. Аналіз стейкхолдерів

Роль організацій громадянського суспільства у формуванні порядку денного. Консультації з громадськістю.

7. Моделювання проблеми

Визначення цілей і завдань, критеріїв досягнення цілей. Вибір обмежень.

Аналіз результативності і регуляторних впливів

8. Альтернативні шляхи вирішення проблем. Рекомендації щодо ДП

Опис альтернатив. Переваги і недоліки альтернатив. Аналіз вигід і витрат.

Порівняння альтернатив. Система універсальних критеріїв. Участь організацій громадянського суспільства у формуванні та порівняльному аналізі альтернатив політики.

9. Впровадження та оцінювання ДП

Інструменти і механізми впровадження ДП. Завдання і основні види оцінювання ДП. Моніторинг ДП.

Громадський моніторинг здійснення політики

10. Презентація аналітичних записок

Оцінювання курсу та вручення сертифікатів

Рекомендовані джерела

Загальна література з аналізу політики

1. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, сфера прикладних досліджень. Зб. докум. і матеріалів / Укл. О.Кілієвич, В.Тертичка. – К.: “К.І.С.”, 2004. (www.ipas.org.ua/library.htm)
2. Браун П. Посібник з аналізу державної політики / Пер. з англ. – К.: Основи, 2000. – 243 с.
3. Вайс К.Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / Пер. з англ. Р.Ткачука та М.Корчинської; Наук. ред. пер. О.Кілієвич. – К.: Основи, 2000. – 671 с.
4. Веймер Д., Вайнінг А. Аналіз політики: концепції і практика / за наук. ред. О.Кілієвича. – К.: Основи, 1998.
5. Віскузі, В. Кіп, Верном, Джон М., Гарингтон, Джозеф Е.(мол.). Економічна теорія регулювання та антимонопольна політика: Пер. з англ./Наук. ред. пер. О.Кілієвич. – К.: Вид-во „Основи”, 2004. – 1047 с.
6. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі/ Пер. з англ. Р.Ткачук. – К.: “Основи”, 2004. – 871с.
7. Говлет М., Рамеш М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / Пер. з англ. О.Рябова. – Львів: Кальварія. – 264 с.
8. Гендер і державна політика: Навч. посіб. / Пер. з англ.; Упоряд. П.Ренкін. – К.: Вид-во “Основи”, 2004. – 394 с.
9. Гогвуд Б., Ган Л. Аналіз політики для реального світу / Пер. з англ. А.Олійник; Наук. ред. пер. В.Тертичка. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2004. – 396 с.
10. Дай Т. Основи державної політики / Пер. з англ. Г.Є.Краснокутського; Наук. ред. З.В.Балабаєва. – Одеса: АО БАХВА, 2005. – 468 с.
11. Данн В. Державна політика: вступ до аналізу. – Одеса: АО БАХВА, 2005.
12. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003.
13. Кілієвич О.І. Основи економічної методології в аналізі державної політики. В кн.: Економічна теорія і державна політика України в перехідній економіці. Навчальний посібник. В двох книгах /Ю.Бажал, А.Бауманіс, О.Кілієвич та ін.; За заг. ред. І. Розпутенка та Б.Лессера. – К.: Вид-во “К.І.С.”, 2004.–Книга 1, частина 3, сс.131-162.
14. Кілієвич О. І. Інституціоналізація аналізу політики в Україні // Суспільна політика та стратегічний менеджмент. – 2008. – № 1. – С. 4-15. (http://www.ipas.org.ua/doc/journal/2008/01/jpspm_2008_01_p004.pdf)
15. Колбеч Г.К. Політика: основні концепції в суспільних науках / Пер. з англ. О.Дем’янчук. – К.: Вид. Дім “КМ Академія”, 2004. – 127 с.
16. Пал, Леслі А. Аналіз державної політики / Пер. з англ. – К.: Основи, 1999.
17. Парсонс, Вейн. Публічна політика. – К.: Вид. Дім “КМ Академія”, 2006. – 520 с.
18. Романов В., Рудік О, Брус Т. Вступ до аналізу державної політики: Навч. посіб. – К.: Міленіум, 2004.– 192 с.
19. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. – К.: Вид-во “Основи”, 2002. (www.ipas.org.ua/library.htm)
20. Аналіз вигід і витрат. Практ. посіб./Наук. ред. пер. англ. О.Кілієвич. – К.: Основи, 1999.
21. Public Policy in Central and Eastern Europe: Theories, Methods, Practices/ Ed. M.Potucek, L.T.LeLoup, G.Jenei, L.Varadi. – NISPAcee, 2003. – 340 p.

Підготовка аналітичних документів

23. Вироблення державної політики. Аналіт. записки / Укл. О.Кілієвич, В.Романов. – К.: Вид-во “К.І.С.”, 2003.
24. 23 Вироблення державної політики: рекомендації для України в контексті євроінтеграційного досвіду країн Балтії та Польщі. 36. аналіт. звітів і записок учасників Програми урядового стажування / Укл. О.І.Кілієвич, В.В.Тертичка. К.: „К.І.С”, 2006. – 388 с. (www.ipas.org.ua/library.htm)
25. Державна політика: аналітичні документи: підготовлені в межах проекту “Створення груп аналізу політики та Центру інформаційних ресурсів в уряді України”. – К., 2002.
26. Розробка державної політики. Аналітичні записки/ Укл. О.Кілієвич. – К.: Вид-во УАДУ, 2002.
27. Скот, Грегори М. Документи з аналізу політики // Розробка державної політики. Аналітичні записки/ Укл. О.Кілієвич. – К.: Вид-во УАДУ, 2002.
28. Янг Е., Куїнн Л. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практ. посіб. для радників з держ. політики у Центр. і Східн. Європі/ Наук. ред. пер. О.Кілієвич. – К.: “К.І.С.”, 2003. (www.ipas.org.ua/library.htm)
29. Аналітичні записки з розробки напрямків державної політики / Укл. В.Є.Романов, О.І.Кілієвич. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 236 с.

Нормативно-правові акти

29. Про державні цільові програми. Закон України від 18.03.2004 №1621-IV.
30. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності. Закон України від 11.09.2003 № 1160-15.
31. Методики проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта. Постанова КМУ від 11.03.2004 № 308.
32. Порядок розроблення та виконання державних цільових програм. Постанова КМУ від 31.01.2007 №106.
33. Регламент Кабінету Міністрів України. Постанова КМУ від 18.07.2007 № 950
34. Типовий регламент місцевої державної адміністрації. Постанова КМУ від 11.12.1999 №2263 (у редакції постанови КМУ від 31.10.2007 №1270).
35. Типовий регламент центрального органу виконавчої влади. Постанова КМУ від 19.09.2007 №1143.
36. Правила складання паспортів бюджетних програм. Наказ Мінфіну України від 29.12.2002 №1098.

Інтернет-ресурси

www.intellect.org.ua – Мережа аналітичних центрів України
www.kmu.gov.ua – Урядовий портал
www.rada.gov.ua – Верховна Рада України (Закони України, Укази Президента, Постанови КМУ).
www.uara-csar.org.ua – Центр досліджень адміністративної реформи НАДУ
www.icps.kiev.ua - Міжнародний центр перспективних досліджень
www.gr.org.ua – Проекти регуляторних актів в Україні
www.IPAS.org.ua – Інститут аналізу політики та стратегій
www.center.gov.ua/storinki-gap/grupi-analizu-politiki.html - Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. Групи аналізу політики

Аналітична записка: рекомендації щодо змісту і структури

- Аналітична записка виконується у період навчання за програмою „Основи аналізу державної політики”.
- Аналітична записка має бути продуктом роботи групи у складі двох-трьох учасників програми і спрямована на вирішення конкретної суспільної проблеми. Обсяг аналітичної записки — **5-7 сторінок (10-12 тис. знаків)**.

Орієнтовна структура аналітичної записки

1. Визначення проблеми для аналізу
2. Підстави для державного втручання
3. Консультації (аналіз стейкхолдерів)
4. Моделювання проблеми
5. Альтернативні варіанти розв’язання проблеми
6. Рекомендації та впровадження